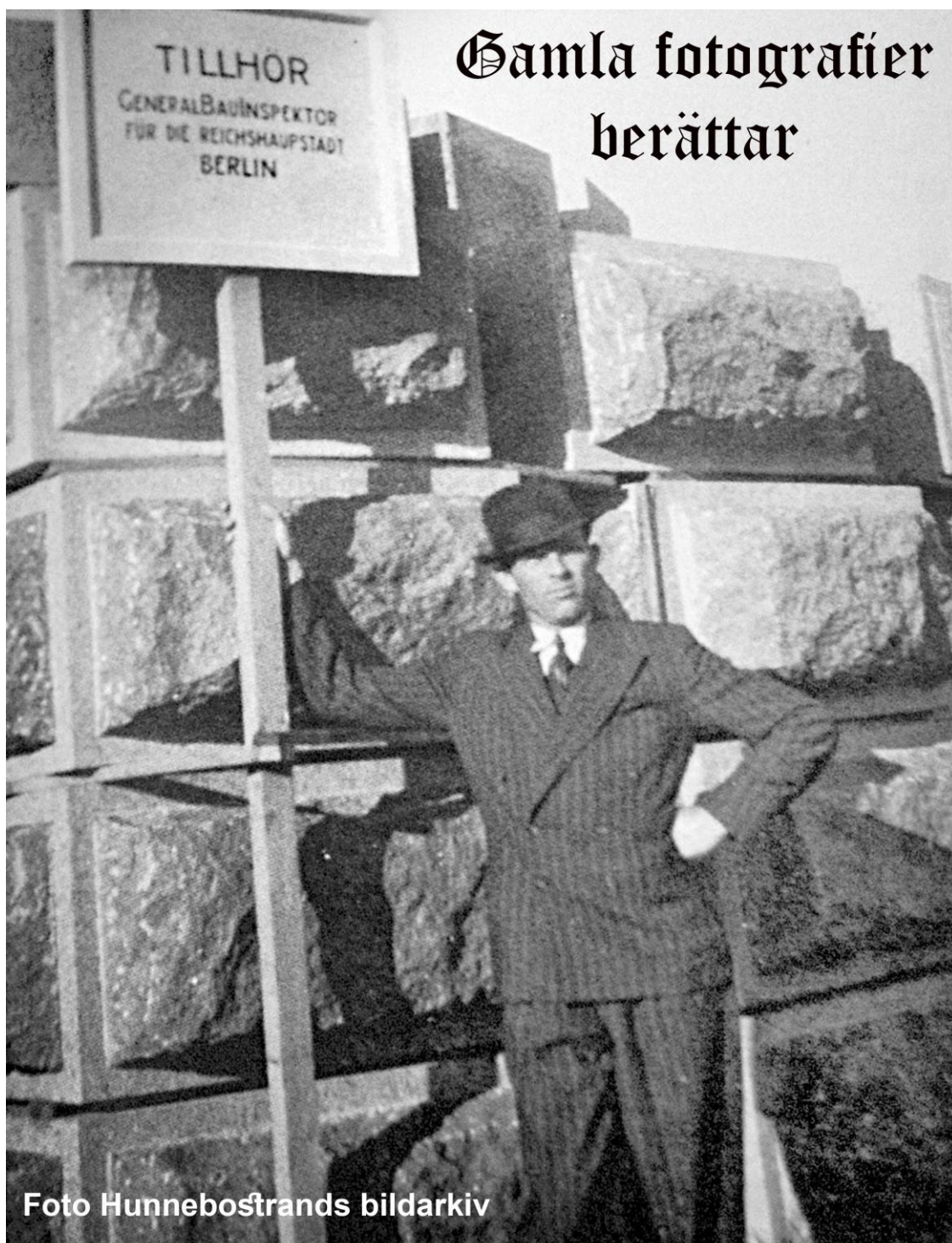

Hitlersten blev kvar i Bohuslän.

Ur Lysekilsposten 2020-04-14.

Av Terje W. Fredh

Sålades till lokala stenbolag.

Erik Svartberg framför lager av tysk sten

Under andra världskriget sålde Sverige sten från bland annat Bohuslän till Hitlers stora projekt att skapa Germanica. Men vad hände med stenen som aldrig hämtades av Tyskland. Den frågan har LP fått från en läsare som på 1950-talet högg sten i Rixö.

Bakgrunden var att Tyskland sedan många år tillbaka köpt block eller huggen sten från bland annat Bohuslän. Efter OS i Berlin 1936 beslutade Hitler att alla OS skulle hållas i Tyskland. Hans riksarkitekt Speer ritade det nya Tyskland som innehöll stora mängder granit. 1941 tecknade Tyskland avtal med Sverige om köp av ljus och mörk granit. I Hunnebostrand bildades en central säljorganisation med Hjalmar Höij som chef och förhandlare. Stenbolag högg på hela Stångenäset några på Sotenäset. I Tanum högg bolagen till Tyskland, till och med en kaj i Uddevalla blev plats för stenhuggeri. Tyska båtar hämtade stenen ända till den dag då krigslyckan vände. Bolagen högg sten, Tyskland betalade men stenen blev kvar i Bohuslän.

Foto Terje W Fredh

År 1991 hämtades Brastadssten för att i Stockholm bli minnesmonument över andra världskriget. På plats i Lysekil var TV

Såldes på auktioner

5 000 kubikmeter sten lämnade Sverige medan 20 000 kubikmeter låg kvar i Bohuslän. Om Tyskland vunnit kriget hade de en order på 500 000 ton granit från Sverige.

1945 bildades i Sverige Flytkapitalbyrån som skulle bevara utländsk egendom i Sverige. Asfalteringsbolagen ville inte köpa stenen för den var olämplig för asfialläggning. Till sist blev det två offentliga auktioner. Den ena på Hotell Svea i Hunnebostrand, den andra på Hanssons café i Skee. Lågt intresse att bjuda på stenpartierna.

Bra affär för stebolagen

Bolagen som huggit stenen kom överens att bjuda lågt och fick därmed stenen billigt. Sedan sålde de stenen till fullt pris. Vinnare av Hitlerstenen blev alltså stebolagen. All sten blev inte såld och låg kvar länge, bland annat i Ulebergshamn och Sandvik. Större stenblock höggs också till ett minnesmärke i Berlin, ett i Moskva och ett i Polen. Det går att hitta Hitlersten som soffor i Lysekil eller som en installation i Stockholm där stenen kom från Brastad.

Terje W Fredh